

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้าสู่การเมืองท้องถิ่นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเข้าสู่การเมือง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้าสู่การเมือง และเปรียบเทียบผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม ภายหลังจากการเข้าสู่การเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลของจังหวัดเชียงใหม่ ในการศึกษาได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่อยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 60 แห่ง ๆ ละ 5 ตัวอย่าง รวมทั้งสิ้น 300 ตัวอย่าง ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

5.1.1 ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 300 ตัวอย่าง พบว่า เป็นเพศชาย ร้อยละ 84.3 เพศหญิง ร้อยละ 15.7 มีอายุเฉลี่ยประมาณ 43.54 ปี มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 82.0 สถานภาพโสด ร้อยละ 14.0 ด้านการศึกษามีการศึกษาระดับ ม.1 - ม.6 หรือเทียบเท่า ร้อยละ 55.7 มีการศึกษาระดับ ป.1 - ป.6 หรือเทียบเท่า ร้อยละ 17.3 และมีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า ร้อยละ 18.0 ก่อนเข้าสู่การเมืองเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 26.0 อาชีพรับจ้าง ร้อยละ 25.6 อาชีพธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 22.0 และอาชีพค้าขาย ร้อยละ 15.0 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนประมาณ 9,197.72 บาท ส่วนการได้รับเลือกเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ปรากฏว่า ส่วนใหญ่ได้รับเลือกตั้งเป็นสมัยแรก ร้อยละ 57.7 และได้รับเลือกตั้งเป็นสมัยที่ 2 ร้อยละ 30.3 ในขณะที่ส่วนใหญ่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ร้อยละ 61.3 และตำแหน่ง รองนายก อบต. ร้อยละ 12.6

5.1.2 เหตุผลจูงใจให้เข้าสู่การเมืองท้องถิ่น

ผลการวิเคราะห์เหตุผลจูงใจให้เข้าสู่การเมืองท้องถิ่นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ภาพรวมเหตุผลด้านต้องการพัฒนาท้องถิ่นมีส่วนจูงใจให้เข้าสู่การเมืองท้องถิ่นอยู่ในระดับไม่แน่ใจ (\bar{X} รวม = 14.74 ค่าเกณฑ์กลาง = 15) โดยความต้องการไปเป็นปากเสียงแทนประชาชนในหมู่บ้านเป็นเหตุผลจูงใจที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าเหตุผลจูงใจอื่นในด้านเดียวกัน

ภาพรวมเหตุผลด้านการรักษาประโยชน์มีส่วนจูงใจให้เข้าสู่การเมืองท้องถิ่นอยู่ในระดับสูง (\bar{X} รวม = 20.63 ค่าเกณฑ์กลาง = 15) โดยความต้องการเข้าไปสอดคล้องการจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสมกับการพัฒนาแต่ละโครงการ เป็นเหตุผลจูงใจที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าเหตุผลจูงใจอื่นในด้านเดียวกัน ภาพรวมเหตุผลด้านการสร้างประโยชน์ให้แก่ตนเองและวงศ์ตระกูล มีส่วนจูงใจให้เข้าสู่การเมืองท้องถิ่นอยู่ในระดับไม่แน่ใจ (\bar{X} รวม = 13.99 ค่าเกณฑ์กลาง = 15) โดยองค์การบริหารส่วนตำบลมีค่าตอบแทนจากเงินประจำตำแหน่งเป็นเหตุผลจูงใจที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าเหตุผลจูงใจอื่นในด้านเดียวกัน และภาพรวมเหตุผลด้านการก้าวสู่ตำแหน่งการเมือง มีส่วนจูงใจให้เข้าสู่การเมืองท้องถิ่นอยู่ในระดับไม่แน่ใจ (\bar{X} รวม = 14.22 ค่าเกณฑ์กลาง = 15) โดยความต้องการสร้างผลงานให้ประชาชนทั้งตำบลยอมรับ เป็นเหตุผลจูงใจที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าเหตุผลจูงใจอื่นในด้านเดียวกัน

5.1.3 ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าสู่การเมืองท้องถิ่น

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าสู่การเมืองท้องถิ่นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ จำแนกเป็นปัจจัยด้านผลประโยชน์ส่วนตัวและประโยชน์ส่วนบุคคล ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ในภาพรวมปัจจัยด้านประโยชน์ส่วนตัวมีผลต่อการเข้าสู่การเมืองท้องถิ่นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลระดับน้อยถึงไม่แน่ใจ (\bar{X} รวม = 9.42 ค่าเกณฑ์กลาง = 12) โดยเรื่องกรรมสิทธิ์ที่ดินในหมู่บ้านเป็นจำนวนมาก เป็นประเด็นย่อยที่มีผลต่อการเข้าสู่การเมืองด้วยค่าเฉลี่ยสูงกว่าประเด็นย่อยเรื่องอื่นในปัจจัยเดียวกัน รองลงมา คือ การมีโอกาสได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากการเป็นนักการเมืองท้องถิ่น และการมีฐานเสียงจากพรรคการเมืองสนับสนุน และภาพรวมปัจจัยด้านประโยชน์ส่วนรวมมีผลต่อการเข้าสู่การเมืองท้องถิ่นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลระดับมาก (\bar{X} รวม = 19.32 ค่าเกณฑ์กลาง = 15) โดยเรื่องความต้องการเข้าไปช่วยเหลือปัญหาท้องถิ่นตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นประเด็นย่อยที่มีผลต่อการเข้าสู่การเมืองท้องถิ่นด้วยค่าเฉลี่ยสูงกว่าประเด็นย่อยเรื่องอื่นในปัจจัยเดียวกัน รองลงมา คือ การต้องการเข้าไปพัฒนาให้เกิดประโยชน์แก่ท้องถิ่นอย่างแท้จริง และต้องการเข้าไปปกป้องท้องถิ่น ไม่ให้เกิดปัญหาหาคอร์ปชั้น

5.1.4 เปรียบเทียบการเข้าสู่การเมืองท้องถิ่นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนร่วมภายหลังการเข้าสู่การเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น จำแนกตามข้อมูลทั่วไปของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) ผลการวิเคราะห์พบว่า

- 1) สถานภาพสมรส ปัจจัยด้านประโยชน์ส่วนตัว มีผลต่อการเข้าสู่การเมืองของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีสถานภาพสมรสต่างกันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
- 2) ระดับการศึกษา ปัจจัยด้านประโยชน์ส่วนตัว และปัจจัยด้านผลประโยชน์ส่วนรวม มีผลต่อการเข้าสู่การเมืองท้องถิ่นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีระดับการศึกษาต่างกันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
- 3) อาชีพ ปัจจัยด้านประโยชน์ส่วนรวมมีผลต่อการเข้าสู่การเมืองท้องถิ่นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีระดับการศึกษาต่างกันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
- 4) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ปัจจัยด้านประโยชน์ส่วนรวมมีผลต่อการเข้าสู่การเมืองท้องถิ่นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
- 5) ตำแหน่งของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ปัจจัยด้านประโยชน์ส่วนรวมมีผลต่อการเข้าสู่การเมืองท้องถิ่นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่ดำรงตำแหน่งต่างกันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5.1.5 การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานในการศึกษา กำหนดว่า “การเข้าสู่การเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเชียงใหม่ เพราะผลประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าผลประโยชน์ส่วนรวม” ทำการวิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยข้อมูล 2 กลุ่มที่ไม่อิสระต่อกัน (Dependent t-test) ผลการวิเคราะห์พบว่า ปัจจัยด้านผลประโยชน์ส่วนตัวมีผลต่อการเข้าสู่การเมืองท้องถิ่นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลน้อยกว่าปัจจัยด้านผลประโยชน์ส่วนรวม จึงปฏิเสธสมมติฐาน

5.2 การอภิปรายผลการศึกษา

ในการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้าสู่การเมืองท้องถิ่นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเชียงใหม่ มีประเด็นที่พบจากการศึกษาที่สำคัญซึ่งสามารถนำมาอภิปรายผลการศึกษาดังนี้

5.2.1 การเข้าสู่การเมืองท้องถิ่นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

การเข้าสู่การเมืองท้องถิ่นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งในกรอบการศึกษาคั้งนี้คาดว่าอาจมาจาก 4 เหตุผลจูงใจโดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยรวม ผลการศึกษา

พบว่า เหตุผลจูงใจให้เข้าสู่การเมืองท้องถิ่นสูงสุดคือ เหตุผลจูงใจจากความต้องการรักษาประโยชน์ของท้องถิ่น รองลงมา คือ เหตุผลจูงใจจากความต้องการพัฒนาท้องถิ่น และเหตุผลจูงใจจากการก้าวเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมือง ในขณะที่การสร้างประโยชน์ให้แก่ตนเองนั้นเป็นเหตุผลจูงใจให้เข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองน้อยกว่าเหตุผลอื่น

ในส่วนของเหตุผลจูงใจให้เข้าสู่การเมืองท้องถิ่นที่มีค่าเฉลี่ยรวมสูงกว่าด้านอื่น ๆ คือ เหตุผลจูงใจด้านความต้องการรักษาประโยชน์ของท้องถิ่นนั้น ปรากฏว่ามีประเด็นที่น่าสนใจมากที่สุด คือ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต้องการเข้าไปสอดส่องการจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับการพัฒนา ต่อมาก็คือ ต้องการเข้าไปช่วยบริหารงานในองค์การบริหารส่วนตำบล จึงมีความสอดคล้องกับการวิจัยของ นคร สุวานิช (2541: บทคัดย่อ) ซึ่งได้ข้อสรุปเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการแสดงบทบาทของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลไว้ว่า ส่วนหนึ่งเป็นปัญหาและอุปสรรคจากประชาชนเข้าใจว่าการปฏิบัติหน้าที่ของผู้นำท้องถิ่นมีผลประโยชน์แอบแฝง และจากปัญหาเรื่องงบประมาณในการดำเนินการภายในหมู่บ้าน การขาดความไว้วางใจระหว่างประชาชนกับผู้บริหารท้องถิ่นอย่างนี้ย่อมนำไปสู่การขัดแย้งในวิธีการดำเนินการและการบริหารงานการแก้ไขปัญหาท้องถิ่นได้ในภาพรวม เพราะถ้าหากองค์การบริหารส่วนตำบลจัดสรรงบประมาณในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ขัดกับความรู้สึกของประชาชนแม้เพียงบางกลุ่มอาจนำมาซึ่งคำครหาว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ตลอดจนอาจมองว่าองค์การบริหารส่วนตำบลมีปัญหาการคอร์ปชั่นในโครงการที่กำลังจัดสรรงบประมาณอยู่นั้น จึงทำให้ประชาชนส่วนหนึ่งไม่พอใจแต่ก็เป็นเหตุให้สนใจเข้ามาทำหน้าที่บริหารในองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามที่ตนเองคาดหวังรวมทั้งเห็นว่าการจัดสรรงบประมาณที่ผิดพลาดนั้นน่าจะมาจากผู้บริหารท้องถิ่นขาดวิสัยทัศน์ ขาดความรู้ความเข้าใจจึงต้องการเข้าไปทำหน้าที่นั้นด้วยตนเอง โดยลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

ดังนั้นผลการศึกษารั้ครั้งนี้จึงพบประเด็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างกว่าครึ่งหนึ่งเป็นบุคคลที่เพิ่งได้รับเลือกตั้งเข้ามาทำหน้าที่บริหารได้เป็นครั้งแรก รวมทั้งพบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายขึ้นไป เป็นกลุ่มที่อาจพอมีความรู้ความสามารถในการบริหารองค์การปกครองท้องถิ่นได้ ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของประชาชนให้ตรวจสอบวิธีการบริหารงบประมาณ และการบริหารงานของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลว่า ได้ทำหน้าที่ปกป้องผลประโยชน์ให้แก่ท้องถิ่นอย่างแท้จริงหรือไม่เกี่ยวกับประเด็นนี้ โกวิทย์ พวงงาม (2546: 145-147) เคยเสนอความเห็นไว้ว่า การมีโอกาสเลือกบุคลากรของท้องถิ่นโดยตรง ดังเช่น กรณีการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นนั้น ประชาชนมีส่วนสำคัญในการตรวจสอบว่าการนำเสนอนโยบายในขณะหาเสียงเลือกตั้งนั้นไปปฏิบัติหลังได้รับเลือกตั้งเข้า

ไปปฏิบัติหน้าที่แล้วจริงหรือไม่ ได้ปฏิบัติตามเจตนารมณ์ของประชาชนและเป็นไปตามที่เคยให้ข้อเสนอแก่ประชาชนผู้ลงคะแนนเสียงให้หรือไม่ จึงอาจวิเคราะห์ในแง่ความสัมพันธ์ทางสังคม ประชาชนกับผู้ที่ทำหน้าที่บริหารท้องถิ่นได้ดังที่ Boissevain Jeremy (1974 อ้างใน ชาติชาย ณ เชียงใหม่, 2526: 58-60) ได้กล่าวไว้ คือ ทำให้เห็นว่าการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครเลือกตั้งรายใดนั้น มาจากความสัมพันธ์ทางสังคมด้านการมีสิ่งแปลกเปลี่ยนคือ ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเสนอแนวทางดูแลผลประโยชน์ของท้องถิ่นให้แก่ผู้ลงคะแนนเสียงพิจารณา ถ้าเห็นว่าเหมาะสมหรือสอดคล้องกับความต้องการของผู้ลงคะแนนเสียงอยู่แล้วก็ก่อให้เกิดความช่วยเหลือระหว่างสองฝ่ายขึ้นมาจนทำให้ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งได้เข้ามาทำหน้าที่ต่าง ๆ ในองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนั้นผู้ได้รับเลือกตั้งจึงต้องตอบแทนผู้ลงคะแนนเสียงด้วยการปฏิบัติตามนโยบายที่เสนอแนะไว้เสมือนเป็นการให้ผลประโยชน์ตอบแทนแก่กันแต่เป็นประโยชน์ที่สังคมมีส่วนได้รับ จากความสัมพันธ์ดังกล่าวด้วย และความสัมพันธ์อาจขาดไปได้ถ้าอีกฝ่ายหนึ่งไม่ปฏิบัติตามนโยบายที่เคยให้ไว้ก่อนการเลือกตั้ง

ส่วนเหตุผลจูงใจเข้าสู่การเมืองท้องถิ่นด้านต้องการพัฒนาท้องถิ่นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ปรากฏว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมุ่งเน้นการเข้าไปเป็นปากเป็นเสียงแทนประชาชน รวมทั้งเห็นว่าบุคคลอื่นที่เคยได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลคนก่อนและองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ค่อยสนใจแก้ไขปัญหาในพื้นที่เท่าที่ควร จึงเป็นเหตุผลสำคัญทำให้เกิดการตัดสินใจเข้าสู่การเมืองท้องถิ่นเพื่อหาทางแก้ไขปัญหาที่พบเห็น รวมทั้งสามารถผลักดันให้องค์การบริหารส่วนตำบลเข้าไปทำพัฒนาในหมู่บ้านหรือพื้นที่ที่มีปัญหาได้ด้วยตนเอง ความคิดเห็นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่อธิบายมา ได้สะท้อนความคิดของ ชเนศวร์ เจริญเมือง (2540: 160-162) ซึ่งเคยอธิบายไว้ว่า การปกครองท้องถิ่นที่ผ่านมานั้นมีผู้ให้ความสนใจน้อยมาก รวมทั้งยังได้ชี้ให้เห็นว่าในช่วงต้นขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้นผู้บริหารส่วนหนึ่งมาจากผู้เกษียณราชการ อดีตกำนันผู้ใหญ่บ้าน รวมทั้งความคิดเห็นของ โกวิท พงงาม (2544: 195) ว่าบุคลากรทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลในระยะที่ผ่านมากำนันเป็นผู้ครองอำนาจในชุมชนท้องถิ่นระดับหมู่บ้านมานานและยังเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตำแหน่งอีกในเบื้องต้น จากความคิดเห็นดังกล่าวของนักวิชาการทำให้เห็นได้ชัดเจนว่าในช่วงเริ่มต้นของการปกครองตนเองของท้องถิ่นถูกรอบงำจากกลุ่มอำนาจเก่ารวมทั้งกลุ่มอำนาจเก่าได้พยายามผลักดันให้บุคลากรของตนเองก้าวมาสู่การเมืองท้องถิ่นแทนตนเองเมื่อหมดวาระไป ลักษณะอย่างนี้ขัดแย้งกับแนวคิดของมนตรี เจริญวิทย์การ (2540: 191-192) ที่กล่าวถึงลักษณะสำคัญของนักการเมืองว่าเป็นผู้เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจที่ส่งผลต่อประชาชน และเป็นตำแหน่งทางการเมืองและการปกครองที่ต้องได้รับความไว้วางใจจากประชาชน อาจหมายความว่า ในอดีต

กลุ่มผู้เข้าสู่การเมืองท้องถิ่นยังขาดลักษณะสำคัญ 2 ประการค่อนข้างสูงที่นับเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยิ่งแต่ในสถานการณ์ปัจจุบันรวมทั้งผลการศึกษาคั้งนี้แสดงว่าในขณะที่ลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นกำลังเข้าสู่ทิศทางที่ควรจะเป็น ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของนักการเมืองท้องถิ่นที่ต้องพิจารณาตนเองให้มีคุณลักษณะดังกล่าวรวมทั้งประชาชนในท้องถิ่นต้องสอดส่องผู้ที่มีคุณลักษณะนั้นให้เข้าไปทำงานบริหารท้องถิ่น เพราะนั่นเป็นสิ่งสำคัญต่อการมีจริยธรรมทางการเมืองและส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในระยะยาว

ส่วนผลการศึกษาคั้งนี้แม้ไม่ได้เจาะรายละเอียดไปยังประเด็นดังกล่าว แต่สามารถนำมาเชื่อมโยงให้เห็นว่ากลุ่มผู้นำท้องถิ่นรุ่นเก่าดังที่กล่าวมาได้ก้าวเข้าสู่การเมืองท้องถิ่นกลับสร้างปัญหามากกว่าการแก้ไขปัญหาแก่ท้องถิ่นเพราะกลุ่มคนเหล่านั้นไม่สนใจปัญหาในพื้นที่เท่าที่ควรก่อให้เกิดโครงการพัฒนาที่ไม่สอดคล้องกับปัญหาที่พบในท้องถิ่น ด้วยเหตุดังกล่าวทำให้มีบุคลากรรุ่นใหม่ที่มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองและการเมืองระดับท้องถิ่นได้หันมาลงสมัครเลือกตั้งเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลแทนกลุ่มผลประโยชน์รุ่นเก่ามากขึ้น ดังสังเกตจากผลการศึกษาคั้งนี้ พบว่า มีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ถึงร้อยละ 57.7 หรือเกินกว่าครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างเพิ่งได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นครั้งแรก ในขณะที่ประมาณ 1 ใน 3 ของกลุ่มตัวอย่างได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมาแล้ว 2 สมัย จึงนับว่าเป็นการเปลี่ยนผ่านในระบบไปจากกลุ่มผลประโยชน์เก่าในท้องถิ่นไปเป็นกลุ่มบุคคลรุ่นใหม่ที่ทำให้ความสนใจการแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นมากกว่ากลุ่มเดิม

ในด้านเหตุผลจูงใจเข้าสู่การเมืองท้องถิ่นด้านการก้าวสู่ตำแหน่งการเมืองของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ปรากฏว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมุ่งเน้นในแต่ละเรื่องด้วยค่าเฉลี่ยไม่สูงนัก มีประเด็นที่น่าสนใจคือ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต้องการสร้างผลงานให้ประชาชนทั้งตำบล แต่การทำงานหรือการสร้างผลงานนั้นไม่ได้อยู่บนพื้นฐานที่ต้องการให้พรรคการเมืองเห็นหรือยอมรับผลงานจนนำไปสู่การเป็นตัวแทนลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นนักการเมืองระดับชาติในอนาคตแต่อย่างใด กรณีเช่นนี้วิเคราะห์ได้ว่า ความคาดหวังที่เกิดขึ้นจากการสร้างงานผลงานนั้นมาจากความต้องการให้ประชาชนทั้งตำบลยอมรับ อาจเป็นเพราะสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเข้าใจว่า การเติบโตของท้องถิ่นทั้งด้านรายได้และจำนวนประชาชนในอนาคตมีโอกาสผลักดันให้องค์การบริหารส่วนตำบลยกระดับเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สูงขึ้น คือ การยกฐานะเป็นเทศบาลตำบล ซึ่งผู้บริหารที่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามาทำหน้าที่ต้องอาศัยการลงคะแนนเสียงของประชาชนทั้งตำบล แตกต่างจากการเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่อาศัยเพียงกลุ่มผู้ลงคะแนนเสียงในแต่ละหมู่บ้านเท่านั้น ดังนั้นการสร้างผลงานให้เป็นที่ยอมรับจึงเป็นการ

เตรียมความพร้อมเข้าสู่สนามเลือกตั้งของท้องถิ่นในอีกระดับหนึ่งที่จะเกิดขึ้นได้ในอนาคต จึงเป็นการเตรียมพร้อมเป็นส่วนบุคคลมากกว่าการรวมตัวเป็นกลุ่มการเมือง

ส่วนเรื่องการเล่นการเมืองในระยะยาวแล้วเชื่อว่าผู้ที่ประสงค์เข้าสู่การเมืองท้องถิ่นระดับเทศบาลต้องทำงานร่วมกันกับบุคคลอื่นในลักษณะกลุ่มการเมืองต่อไป เพราะในช่วงที่ผ่านมาการเลือกตั้งระดับเทศบาลนั้นมักพบเห็นการลงรับสมัครเลือกตั้งเป็นกลุ่ม ที่มีทั้งกลุ่มการเมืองอิสระในท้องถิ่น และกลุ่มการเมืองที่มีพรรคการเมืองระดับชาติให้การสนับสนุนอยู่เบื้องหลัง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงการรวมกลุ่มทางการเมืองนั้นในสังคมไทยนั้นเป็นเรื่องไม่ยาก ดังที่ อकिन ระพีพัทธ์ (2527: 192) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาเป็นกลุ่มการเมืองของคนไทยนั้นค่อนข้างเป็นไปได้อย่างรวดเร็วเพราะอาศัยความสัมพันธ์ส่วนตัวมากกว่าการรวมตัวกันโดยอิงผลประโยชน์ ดังนั้นการเตรียมตัวของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการเลือกตั้งในอนาคตในฐานะเทศบาลจึงอาจเป็นการเตรียมตัวในลักษณะส่วนบุคคล เป็นการวางฐานที่สำคัญทางการเมืองท้องถิ่นให้แก่ตนเอง

อย่างไรก็ตามการทำงานการเมืองในลักษณะกลุ่มการเมืองที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตนั้นก็เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเมืองทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่นดังที่จรรยา สุภาพ (2519: 172 – 173) ได้อ้างแนวคิดของ Arthur Bentley อธิบายว่า การทำงานในลักษณะกลุ่มการเมืองนั้นค่อนข้างเข้มแข็งกว่าการทำงานการเมืองในลักษณะบุคคล เมื่อกลุ่มใดสามารถมีอิทธิพลทางการเมืองกลุ่มนั้นก็จะมีบทบาทในการกำหนดนโยบายทางการเมืองนั้น ๆ ได้กว่ากลุ่มอื่น ดังนั้นจำเป็นต้องอาศัยระยะเวลาสำหรับพัฒนาการเมืองของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่านี้ว่ามีโอกาสดำเนินการทางการเมืองในลักษณะใด เป็นไปในลักษณะส่วนบุคคลหรือการทำงานการเมืองในลักษณะกลุ่มการเมือง รวมทั้งพิจารณาโอกาสการยกฐานะจากองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเทศบาล ถ้าเงื่อนไขหลังมีโอกาสเกิดขึ้นในระยะเวลาอันสั้นก็จะนำไปสู่กลุ่มการเมืองได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

แม้ว่าผลการศึกษาพบว่า เหตุผลจูงใจด้านการสร้างประโยชน์ให้แก่ตนเองและวงศ์ตระกูลมีส่วนผลักดันให้เข้าสู่การเมืองท้องถิ่นต่ำกว่าเหตุผลจูงใจด้านอื่น ๆ แต่ก็พบว่ามีเพียงเหตุผลจูงใจเรื่องการได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากการเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล แต่ก็ไม่มีส่วนสำคัญจนนำไปสู่การเข้าสู่การเมืองท้องถิ่นมากนักเมื่อเทียบกับประเด็นย่อยของปัจจัยอื่น ดังนั้นผลการศึกษาครั้งนี้โดยเฉพาะในส่วนของมูลเหตุจูงใจให้เข้าการเมืองท้องถิ่นยังไม่พบว่าการเข้าสู่การเมืองมาจากประโยชน์ส่วนตัวหรือวงศ์ตระกูล

5.2.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้าสู่การเมืองท้องถิ่น

การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้าสู่การเมืองท้องถิ่นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ให้ความสนใจเกี่ยวกับปัจจัยสำคัญ 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านผลประโยชน์ส่วนตัวและปัจจัย

ด้านผลประโยชน์ส่วนรวม แม้ว่าในเบื้องต้นของการศึกษาโดยเฉพาะการในประเด็นเกี่ยวกับเหตุผล
 จูงใจให้เข้าสู่การเมืองนั้นไม่ใช่มาจากมูลเหตุสำคัญเพื่อสร้างประโยชน์ให้แก่ตนเองและวงศ์ตระกูล
 เช่นเดียวกับผลการศึกษาในสวนปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าสู่การเมืองท้องถิ่น คือ ผลการศึกษา พบว่า
 ปัจจัยด้านประโยชน์ส่วนตัวมีผลต่อการเข้าสู่การเมืองท้องถิ่นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล
 ระดับไม่แน่ใจเท่าไรนั้น คงมีเฉพาะประเด็นการมีญาติพี่น้องในหมู่บ้านเป็นจำนวนมากทำให้มีโอกาส
 เข้าสู่การเมืองโดยมีญาติพี่น้องให้การสนับสนุนลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ เป็นไปตามข้อกำหนด
 ในมาตรา 45 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และฉบับ
 แก้ไข ที่กล่าวไว้ว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนหมู่บ้านละสองคนซึ่งเลือกตั้งขึ้น
 โดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น จึงเป็นการเปิด
 โอกาสให้ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งที่มีเครือญาติอยู่ในหมู่บ้านเดียวกันมีโอกาสได้รับเลือกตั้งเข้ามาทำ
 หน้าที่เป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลได้ค่อนข้างง่าย

ประเด็นของการช่วยเหลือกันระหว่างเครือญาติก็นำไปสู่การชนะเลือกตั้งนับว่าเป็น
 ส่วนหนึ่งในโครงสร้างระบบอุปถัมภ์ของสังคมไทย โดยเฉพาะการอุปถัมภ์ในเครือญาติ สนิท
 สมัคการ (2533: 18) เห็นว่าเป็นพื้นฐานสำคัญของโครงสร้างในสังคมไทยตั้งแต่ยุคอดีตจนถึง
 ปัจจุบันระบบอุปถัมภ์มีความสำคัญคือเป็นระบบที่มุ่งเน้นการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แม้ว่า อมรา
 พงศาพิชญ์ และคนอื่น (2532 อ้างใน วิทยา เกสรพรหม, 2543:15) เห็นว่า ความสัมพันธ์ในระบบ
 เครือญาติของสังคมไทยในปัจจุบันถูกลดความสำคัญลงไปแล้วก็ตามเพราะการที่ครอบครัว
 ขยายมีจำนวนลดลงเป็นครอบครัวเดี่ยว เพิ่มมากขึ้น แต่ความคิดเห็นดังกล่าวอาจไม่สมบูรณ์นักกับ
 สังคมชนบทดังเช่นหมู่บ้านต่าง ๆ ในจังหวัดเชียงใหม่ที่ส่วนใหญ่ยังเป็นพื้นที่ชนบทและ
 ความสัมพันธ์ของเครือญาติยังคงความเหนียวแน่นทำให้ผู้ที่มีญาติพี่น้องจำนวนมากมีโอกาสเข้าสู่
 การเมืองท้องถิ่นระดับองค์การบริหารส่วนตำบลได้ง่ายยิ่งขึ้น แต่การศึกษาครั้งนี้กลับพบประเด็น
 นักการเมืองท้องถิ่นได้รับความอุปถัมภ์จากพรรคการเมืองในระดับไม่มีผลต่อการเข้าสู่การเมือง

แต่ก็แตกต่างไปจากการวิจัยของ วรุตม์ เจตย์ภัทรนาท (2541: บทคัดย่อ) ที่พบว่า โดย
 ปกติแล้ว การเมืองระดับท้องถิ่นโดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบล มักมีพรรคการเมืองได้เข้าไป
 เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และความสัมพันธ์ระหว่างพรรค
 การเมืองกับสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นแบบผู้อุปถัมภ์กับผู้ใ้อุปถัมภ์ในเชิง
 แลกเปลี่ยนผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน ดังนั้นอาจต้องพิจารณาถึงโครงสร้างขององค์กรปกครอง
 ท้องถิ่นแต่ละแห่งโดยเฉพาะโอกาสการยกฐานะเป็นเทศบาลในอนาคตอันใกล้ เพราะโครงการของ
 ท้องถิ่นรูปแบบดังกล่าวการเข้าสู่การเมืองท้องถิ่นส่วนใหญ่มักเข้ามาในรูปของกลุ่มการเมือง

มากกว่าการเข้ามาในลักษณะตัวบุคคล เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้สนใจการเมืองต้องใช้ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์กับนักการเมืองระดับชาติหรือพรรคการเมืองมากยิ่งขึ้น

ส่วนผลการศึกษาปัจจัยด้านผลประโยชน์ส่วนรวม พบว่า มีผลต่อการเข้าสู่การเมืองของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลระดับมาก โดยเฉพาะประเด็นเกี่ยวกับ การต้องการเข้าไปช่วยแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล การต้องการเข้าไปพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง และต้องการเข้าไปปกป้องท้องถิ่นไม่ให้เกิดปัญหาการคอร์ปชั่น แสดงว่าสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลได้ตระหนักเกี่ยวกับปัญหาการพัฒนาท้องถิ่นที่ไม่สอดคล้องกับปัญหา มีความตระหนักต่อปัญหาการคอร์ปชั่นในท้องถิ่น จึงต้องการเข้าไปทำหน้าที่บริหารท้องถิ่นเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวนี้ให้หมดไปเสียเอง เป็นความต้องการแสดงบทบาทที่ควรเป็นให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ท้องถิ่น นับว่าเป็นความต้องการแสดงบทบาทของตนเองให้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ในท้องถิ่น เป็นบทบาทจากฐานะตำแหน่งที่ได้มาโดยการกระทำ (กัชรถาวรสถิตย์, 2538: 7)

อย่างไรก็ตามแม้ปัจจัยด้านประโยชน์ส่วนตัวมีผลต่อการเข้าสู่การเมืองท้องถิ่นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลภาพรวมต่ำกว่าปัจจัยด้านประโยชน์ส่วนรวม แต่ถ้าพิจารณาเปรียบเทียบการใช้โอกาสจากปัจจัยทั้งสองเพื่อนำไปสู่การเข้าสู่การเมืองของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลกลับพบว่า ปัจจัยทั้งด้านประโยชน์ส่วนตัวและปัจจัยด้านประโยชน์ส่วนรวม มีผลต่อการเข้าสู่การเมืองท้องถิ่นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีระดับการศึกษาสูง สูงกว่าผู้มีการศึกษาน้อยกว่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มมีการศึกษาสูงมีความคาดหวังว่าตนเองสามารถเข้าไปทำหน้าที่บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลรวมทั้งสามารถตรวจสอบการทำงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี ในขณะที่ผู้มีการศึกษาน้อยอาจมีความคาดหวังในเรื่องการเข้าไปทำหน้าที่บริหารและตรวจสอบการทำงานของท้องถิ่นน้อยกว่าแต่ก็ต้องพิจารณาข้อคิดที่ได้จากการวิจัยของ นคร สุวานิช (2541: บทคัดย่อ) ก็พบในทำนองเดียวกันว่า ระดับการศึกษาของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีความสัมพันธ์กับการแสดงบทบาททางการเมือง แต่ในทางตรงกันข้ามกลับพบว่า ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการแสดงบทบาททางการเมืองการพัฒนาท้องถิ่น

ผลการศึกษานี้พบว่า ปัจจัยด้านประโยชน์ส่วนรวมมีผลต่อการเข้าสู่การเมืองท้องถิ่นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่ประกอบอาชีพต่างกันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยปัจจัยด้านประโยชน์ส่วนรวมมีผลต่อการเข้าสู่การเมืองของกลุ่มอาชีพค้าขายสูงกว่าอาชีพอื่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มนี้คาดหวังว่ามีความเข้าใจเกี่ยวกับกลไกของปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างในองค์กรท้องถิ่นได้ค่อนข้างดีถ้ามีโอกาสไปทำหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบลได้อาจสามารถ

ช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ค่อนข้างดี สอดคล้องกับการวิจัยของ จิระศักดิ์ สิทธิวงศ์ (2540: บทคัดย่อ) พบว่า นักธุรกิจเข้าสู่การเมืองมีมูลเหตุจูงใจที่ต้องการเข้ามาช่วยแก้ไขปัญหของส่วนรวมและรักษาผลประโยชน์สาธารณะมากกว่าที่จะเข้าสู่การเมืองเพื่อรักษาผลประโยชน์ของตนเองและกลุ่มเป็นหลัก

ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ปัจจัยด้านประโยชน์ส่วนรวมมีผลต่อการเข้าสู่การเมืองของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้สูงมากกว่าผู้มีรายได้ต่ำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้มีรายได้สูงเข้าใจตัวเองได้เข้าไปทำหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบลแล้ว คงไม่หวังผลตอบแทนจากเงินที่ไม่ควรได้จากโครงการต่าง ๆ เพราะตนเองมีรายได้เพียงพออยู่แล้วรวมทั้งอาจต้องการเข้าไปทำประโยชน์ด้านการบริหารและพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นที่ตนเองคาดหวัง ซึ่งผลการวิจัยนี้เป็นไปในทิศทางเดียวกับการวิจัยของ จิระศักดิ์ สิทธิวงศ์ (2540: บทคัดย่อ) ที่พบว่านักธุรกิจที่เข้าทำงานทางการเมืองมีความมุ่งหมายในผลสำเร็จของการบริหารงานมากกว่าผลประโยชน์ตอบแทนส่วนตัวหรือกลุ่ม

ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ปัจจัยด้านประโยชน์ส่วนรวมมีผลต่อการเข้าสู่การเมืองของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่ดำรงตำแหน่งต่างกัน โดยกลุ่มที่ดำรงตำแหน่งประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสูงกว่าผู้ดำรงตำแหน่งอื่น นับว่าเป็นการมุ่งทำงานให้แก่ท้องถิ่นของผู้ดำรงตำแหน่งสำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติซึ่งปกติแล้วต้องทำหน้าที่ที่ถ่วงถ่วงและตรวจสอบระหว่างกัน กล่าวคือ ผู้ดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการบริหารนั้น กฎหมายกำหนดให้มีอำนาจหน้าที่บริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติข้อบังคับและ แผนพัฒนาตำบล และรับผิดชอบ การบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่จัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาให้ความเห็นชอบ และรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหารส่วน ตำบลทราบอย่างน้อยปีละสองครั้ง ในขณะที่ผู้ดำรงตำแหน่งสำคัญฝ่ายสภามีอำนาจหน้าที่ที่สำคัญ คือ การให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบลเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการของ องค์การบริหารส่วนตำบล หน้าที่พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบังคับตำบล ร่างข้อบังคับงบประมาณ รายจ่ายประจำปี และร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และหน้าที่ควบคุมการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารให้เป็นไปตามนโยบายและ แผนพัฒนาตำบล) และกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ นับว่าเป็นตำแหน่งที่มีส่วนสำคัญต่อการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นค่อนข้างมาก ดังนั้นการคาดหวังการทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของกลุ่มผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อท้องถิ่นในระยะยาว

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

1) สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในแต่ละท้องถิ่น ควรตระหนักและให้ความสนใจ สอดส่องดูแลการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติว่า ปฏิบัติงานสอดคล้องกับพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับความต้องการการแก้ไขปัญหา ภาพรวมของท้องถิ่นหรือไม่ หากพบว่ามีกรปฏิบัติงานที่ขาดความโปร่งใสควรใช้หน้าที่ของตนเองที่มีอำนาจตามกฎหมายดำเนินการตั้งกระทู้ หรือดำเนินการอื่น ๆ เพื่อให้ประชาชนได้ทราบ และไม่พิจารณาลงคะแนนเสียงให้ในคราวเลือกตั้งต่อไป หรืออาจใช้ช่องทางกฎหมายอื่นๆ ที่สามารถกำกับให้องค์การบริหารส่วนตำบลใช้จ่ายงบประมาณด้วยความโปร่งใส

2) สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลควรร่วมมือกับประชาชน โดยเฉพาะประชาคมหมู่บ้าน ในการสอดส่องปัญหาในพื้นที่ร่วมกับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งร่วมกัน เสนอแนวทางแก้ไขปัญหานั้นให้บรรเทาหรือหมดไป ด้วยการร่วมกันผลักดันให้เกิดโครงการ พัฒนาแผนการพัฒนาตำบลทั้งระยะสั้นและระยะยาว นอกจากนี้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และประชาคม ควรร่วมมือการตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน ตลอดจนการใช้งบประมาณของ องค์การบริหารส่วนตำบล ว่าเป็นไปตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข ตลอดจนเป็นโครงการที่กำหนด หรือไม่

3) องค์การบริหารส่วนตำบลควรให้ความตระหนักเกี่ยวกับปัญหาการใช้ งบประมาณที่อาจทำให้ประชาชนในท้องถิ่นไม่เข้าใจในเจตนารมณ์ได้ รวมทั้งประชาชนส่วนใหญ่ มักมีความกังขาในด้านความโปร่งใส รวมทั้งการได้รับผลประโยชน์ที่ไม่ควรได้รับการจัดสรร งบประมาณ ถ้าหากองค์การบริหารส่วนตำบลให้ความตระหนักในเรื่องนี้เป็นอย่างดีแล้ว ประชาชน จะมีความศรัทธาในระบบการทำงาน และไม่หลีกเลี่ยงเสียภาษีให้แก่ท้องถิ่น

4) คณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัด ควรให้ความรู้ความเข้าใจความสำคัญของการ ปกครองท้องถิ่นให้ประชาชนในท้องถิ่นได้ทราบ และตระหนักถึงการให้ความสำคัญในระดับเครือ ญาติ จนนำไปสู่การสนับสนุนให้ญาติพี่น้องของตนเองได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกองค์การบริหาร ส่วนตำบล โดยไม่คำนึงถึงความรู้ ความสามารถ ตลอดจนความสนใจทางการเมือง เพราะถ้าหาก กลุ่มคนที่ขาดความสนใจเข้าไปทำหน้าที่บริหารท้องถิ่นอาจสร้างปัญหาเกี่ยวกับการบริหาร และ การจัดการท้องถิ่นได้ในระยะยาว

5) กรมการปกครองท้องถิ่น ควรสนับสนุนและส่งเสริมให้สมาชิกองค์การบริหารส่วน ตำบล ได้มีบทบาทในการพัฒนาและช่วยเหลือท้องถิ่นตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดอย่าง

แท้จริง โดยเฉพาะผู้ดำรงตำแหน่งสูงสุดฝ่ายบริหาร และผู้ดำรงตำแหน่งสูงสุดฝ่ายนิติบัญญัติ เพื่อให้ทั้งสองฝ่ายทำงานประสานกันให้เกิดประโยชน์ประโยชน์แก่ท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น

6) กรมการปกครองท้องถิ่น ควรสนับสนุนและส่งเสริมให้องค์การบริหารส่วนตำบล ทำงานตามหลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า หลักความโปร่งใส และหลักคุณธรรม โดยการสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในท้องถิ่น สร้างความโปร่งใสของกระบวนการตัดสินใจโดยเฉพาะการตัดสินใจในโครงการที่ใช้งบประมาณค่อนข้างสูง และสร้างความรู้จักในความรับผิดชอบต่อการบริหารงานที่ทั้งฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารได้ตัดสินใจร่วมกัน

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป

ควรทำการศึกษาการใช้จ่ายงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบล ตลอดจนทำการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปตามแผนพัฒนาหรือไม่